

CODUL PRINCIPILOR DE ETICĂ PROFESIONALĂ (CODUL DEONTOLOGIC) al jurnalistului din Republica Moldova

1. Jurnalistul în orice împrejurări este obligat să acționeze conform principiilor etice fixate în acest Cod – condiție indispensabilă pentru calitatea sa de Jurnalist.
2. Jurnalistul conștientizează că informarea și comunicarea au un rol deosebit de important în formarea atitudinilor personale ale cetățenilor și în dezvoltarea societății pe principii democratice și ca atare mas-media are o responsabilitate etică sporită față de cetățeni, iar profesiunea de jurnalist implică drepturi și obligații, libertăți și responsabilități. Informația este un drept fundamental, iar proprietarul acestui drept este cetățeanul, care are și dreptul conexe de a cere ca informația să fie transmisă cu acuratețe și cu onestitate, iar în cazul opiniilor, fără ingerință externă din partea autorităților publice sau a sectorului privat.
3. Jurnalistul respectă legile țării sale, dar în toate problemele care privesc respectarea obligațiilor profesionale, el recunoaște jurisdicția exclusivă a colegilor săi, respingând orice tentativă de presiune și de amestec din partea guvernului său sau a oricui altcineva.
4. Principiul de bază al oricărei judecăți etice a jurnalistului este distincția clară care trebuie făcută între informație și opinie, astfel încât să fie imposibilă confundarea lor.
5. Jurnalistul difuzează numai acea informație de actualitate de care el este convins, iar sorgintea îi este bine cunoscută. Prezentarea, descrierea și nararea trebuie să fie imparțiale. Jurnalistul nu recurge la procedee nelegitime și nedemne de obținere a informației. Jurnalistul recunoaște și respectă dreptul persoanelor fizice sau juridice de a nu furniza informația și de a nu răspunde la întrebările puse, în afară de cazurile când este obligat să difuzeze informația prevăzută de lege. Convins fiind că el a comis o eroare prin publicarea unui material cu informații fictive sau eronate, jurnalistul este obligat să-și repare eroarea, utilizând aceleași mijloace scrise și/sau audiovizuale, care au fost folosite la publicarea materialului. În caz de necesitate el trebuie să-și ceară scuze prin intermediul mas-media la care este angajat.
6. Opiniile, prin natura lor, deși sunt subiective, și nu ar trebui să se supună criteriului de corectitudine în raport cu realitatea trebuie totuși să intre sub incidența exprimării oneste și etice a lor.
7. Jurnalistul nu trebuie să primească nici direct, nici indirect nici un fel de recompense sau onorarii din partea unor terțe persoane pentru publicarea materialelor și opiniilor de orice caracter.
8. Jurnalistul e responsabil prin numele său, prin reputația sa de veridicitate oricărei comunicări, de obiectivitatea oricărei opinii difuzate sub semnătura sa, sub pseudonimul său sau anonim, dar cu acordul personal. Nimeni nu are dreptul de a-i interzice jurnalistului de a-și suspenda semnătura de sub o comunicare sau opinie care ar fi fost chiar parțial schimonosită, împotriva voinței lui.
9. Jurnalistul respectă secretul profesional referitor la sursa informației obținute pe cale confidențială. Nimeni nu are dreptul de a-l constrânge să divulge sorgintea. Dreptul la anonim poate fi încălcat numai în cazuri excepționale, când există suspiciunea că persoana-sursă, în mod premeditat a schimonosit adevărul, precum și atunci, când divulgarea numelui – sorginte prezintă unicul mod de a evita un grav și iminent prejudiciu pentru populație. Jurnalistul este obligat la cerința persoanelor intervievate de el, să nu divulge în mod oficial opiniile lor.
10. Jurnalistul respectă cinstea și onoarea indivizilor care devin obiectul atenției lui profesionale. El se abține de la orice aluzii sau comentarii disprețuitoare în ceea ce privește rasa, naționalitatea,

culoarea, apartenența confesională, proveniența socială sau sexul, precum și în privința unui anume defect fizic sau a unei boli de care suferă persoana investigată. Jurnalistul se abține de a publica asemenea informații, cu excepția cazurilor, când împrejurările sunt direct legate de conținutul știrii publicate. Jurnalistul este obligat să evite necondiționat exprimări insultătoare, care pot provoca daune morale și fizice. Jurnalistul va apăra valorile democratice, la rezolvarea oricăror probleme, prin mijloace pașnice și în spiritul toleranței, se va opune violenței, limbajului urii și confruntării, va respinge orice discriminare, bazată pe cultură, sex sau religie.

11. Informațiile și opiniile jurnalistului trebuie să respecte prezumția de nevinovăție, până când judecata va rosti sentința. În comunicările sale de la procesele de judecată, jurnalistul se va abține de a da publicității numele rudelor sau prietenilor, celor care au fost învinuiți sau judecați pentru delict, cu excepția cazurilor când aceasta se impune cu necesitate pentru exprimarea obiectivă a cauzei. Jurnalistul, de asemenea, se va abține de a indica numele victimei delictului și de a publica materiale care ar conduce la stabilirea identității acesteia.

12. Jurnalistul respectă dreptul indivizilor la o viață privată. Persoanele, care dețin funcții publice sunt îndreptățite să fie protejate în viața particulară, cu excepția cazurilor în care viața lor privată poate avea consecințe asupra activității lor publice. Restricțiile de imixtiune se respectă cu strictețe și în cazurile, când privesc persoanele, care activează în instituții medicale sau instituții similare.

13. Jurnalistul realizează statutul său ca fiind incompatibil cu deținerea unor funcții în organele conducerii de stat, ale puterii legislative sau de drept, precum și în organele de conducere ale partidelor politice și ale altor organizații de orientare politică. Jurnalistul este conștient, că activitatea sa profesională, se suspendă în momentul când el ia în mână arma.

14. Jurnalistul nu trebuie să-și exercite meseria, având drept scop principal de a căpăta prestigiu sau influență personală. Jurnalistul consideră nedemnă situația de a folosi reputația sa, autoritatea sa, precum și posibilitățile sale profesionale pentru a difuza informații cu caracter publicitar sau comercial, mai cu seamă, când un asemenea caracter nu este vădit în însăși forma unor asemenea materiale. Însăși combinarea activităților de jurnalism și de reclamă este considerată ca fiind inadmisibilă sub aspect etic.

15. Jurnalistul nu trebuie să folosească în interesele personale sau în interesul unor persoane apropiate lui, informația confidențială, aflată în posesia sa în virtutea exercitării profesiei sale.

16. Jurnalistul prețuiește și apără drepturile profesionale ale colegilor săi, respectă legile concurenței loiale. Jurnalistul respectă și obligă la respectarea drepturilor de autor, care decurg din orice activitate de creație. Plagiatul este inadmisibil. Jurnalistul va face trimiteri la numele autorului, ori de câte ori va face uz, într-un fel sau altul, de o lucrare a colegului său.

17. În relațiile pe care le menține cu autoritățile publice sau cu diverse structuri economice în timpul îndeplinirii îndatoririlor sale profesionale, jurnalistul trebuie să evite orice complicitate pasibilă să-i afecteze independența și imparțialitatea.

18. Jurnalistul se dezice de orice misiune, dacă executarea acesteia are tangență cu încălcarea vreunui principiu enunțat în prezentul Cod de Etică.

19. Jurnalistul utilizează și își apără dreptul de a utiliza toate garanțiile prevăzute de legislația civilă și penală a Republicii Moldova în instanțele de drept și în alte instanțe.

20. Prezentul Cod al principiilor de etică poate servi ca suport de argumentare a cazurilor examinate în instanțele de drept și alte instanțe, în litigiile care implică persoana jurnalistului sau produsul activității lui profesionale.

21. Pentru punerea în aplicație a principiilor enunțate în prezentul Cod de Etică profesională, jurnaliștii trebuie să formeze un mecanism de monitorizare a lui. Un asemenea mecanism îl constituie Consiliul Național de Etică profesională a jurnaliștilor, care activează în baza propriului Regulament, este compus din reprezentanți notorii ai profesiei, ales la Congreșele Uniunii Jurnaliștilor din Moldova și la care să subsemneze reprezentanții tuturor organizațiilor de media din Republica Moldova, fiind astfel recunoscut de toți jurnaliștii care activează în mas-media din republică.

22. În caz de solicitare din partea instanțelor de drept și din partea altor instanțe, Consiliul Național de Etică poate să elaboreze decizii de expertiză în litigiile ce implică persoana jurnalistului sau produsul activității lui profesionale și este unicul abilitat cu calitatea de expert în acest domeniu al auto-reglementării profesionale.

ADOPTAT la Congresul Extraordinar al Uniunii Jurnaliștilor din Moldova (UJM)

Chișinău, 4 mai 1999